

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งแบบมีสัญญาของเกษตรกร
ในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ชื่อผู้เขียน นายสมอ ฝอยทอง

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ไร่ไพพรรณ อภิชาติพงษ์ชัย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วรทัศน์ อินทรคัตมพร	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ฉันทนา สุวรรณธาดา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงวิธีการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชน ในเขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก การได้รับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งจากภาคเอกชนของเกษตรกร ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรและบริษัท ในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่ง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งภายใต้การส่งเสริมของภาคเอกชน ในเขตอำเภอพบพระ จังหวัดตากจำนวน 160 ราย ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling คิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แล้วนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSSPC+) สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษารูปได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 26-35 ปี (ร้อยละ 43.7) มีพื้นที่ปลูกมันฝรั่งต่ำกว่า 5 ไร่ (ร้อยละ 52) พันธุ์ที่บริษัทนำมาส่งเสริมให้กับเกษตรกรปลูกคือพันธุ์แอตแลนติก เกษตรกรจะใช้หัวพันธุ์มันฝรั่ง 100-200 กิโลกรัมต่อไร่ ระยะปลูกระหว่าง แถว 50 เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น 25-35 เซนติเมตร ในปีหนึ่งๆ เกษตรกรจะมีการปลูกมันฝรั่งประมาณ 1-3 รุ่นในแต่ละปี มีรายได้จากการปลูกมันฝรั่งระหว่าง 40,000-180,000 บาท

การส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของบริษัทภาคเอกชนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการส่งเสริมโดยตรง มีเพียงบางบริษัทเท่านั้นที่ยังคงใช้วิธีการส่งเสริมแบบผ่านตัวแทน หรือผ่านกลุ่มเกษตรกร บริษัทจะให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเช่น หัวพันธุ์มันฝรั่ง ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงซึ่งบริษัทจะส่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทออกมาร่วมประชุม คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยจะใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับพื้นที่ ความขยัน ความรับผิดชอบ และความพร้อมของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทจะออกตรวจและเยี่ยมเยียนแปลง เป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่นิยมเปลี่ยนบริษัทในการส่งเสริม และนิยมที่จะทำการปลูกมันแบบมีพันธสัญญา ซึ่งเกษตรกรจะปฏิบัติตามสัญญาที่บริษัทกำหนดไว้ ปัญหาด้านการผลิตที่สำคัญคือพื้นที่ปลูกมันฝรั่งเป็นพื้นที่เก่า มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงรบกวนขาดเทคโนโลยีการผลิต และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่วนใหญ่บริษัทจะสนับสนุนเฉพาะหัวพันธุ์มันฝรั่งเพียงอย่างเดียว ปัญหาด้านอื่นๆ ได้แก่การกำหนดราคาขั้นต่ำของบริษัท การตรวจสอบคุณภาพผลผลิต ภาชนะบรรจุผลผลิต (ตะกร้า) และการตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท

ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งนี้ คือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทในการส่งเสริมเยี่ยมชมพร้อมกันกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท

Independent Study Title	Potato Production Promotion under Contract Farming in Pob-Phra District, Tak Province		
Author	Mr. Samor Foythong		
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension		
Examining Committee	Lecturer. Rampaipan	Apichatpongchai	Chairman
	Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Member
	Asst. Prof .Dr. Wallratat	Intaruccomporn	Member
	Lecturer Dr.Chuntana	Suwanthada	Member

ABSTRACT

The study aimed at investigating Potato Production Promotion under Contract farming in Pob-Phra district of Tak province, problems and obstacles of farmers as well as the private company under contract farming approach.

The data derived from interviewing of 160 potato growers, randomly sampled at Pob-Phra district of Tak province who were supported with the extension from the private sector. The samples were proportionately 10 percent of the agriculturists that participated in the project. The data derived from the interview was then analyzed through SPSS PC+. Statistical use were percentage, means and standard deviation .

The results showed that the average age of the growers was 26-35 years (43.7%). They had less than 5 rai of land for cultivation (52%). The breed brought in under the extension program was Atlantic. They used 100-200 kilograms of potato for cultivation per rai using the planting space of 50 x 25-35 centimeters. Annually, they grew potato 1-3 times (96.9%). They earned 40,000-180,000 bath from potato.

Direct extension programme was mostly operated by the private sectors dealing with potato cultivation. Only a small number of the companies operated the extension programme

Through their representatives or the grower groups. potato seeds, chemical fertilizers and pesticides were provides by the company. The growers were selected by the company's extension officers based on the criteria of planting site and qualification of the grows. The extension officers were assigned for farm visits as well as technical consulting.

Most growers confided in certain companies and preferred contract farming. They obliged to follow the company's regulations. The main constraints that the grows faced were repeated planting fields, resulting in the problems of pests and diseases, lack of growing technology and provided production facilities since the potato seed is the only facility provided by the company. Other problems were the minimum price considered by the company, production quality investigation, suitable potato tuber container and the visits paid by the extension officers.

Extension work should also be taken part by the public sectors alongside with those from the companies, according to the results from the study.